

ترکمنستان خوش آب و هوا با قوانین عجیب و غریب

دستور رئیس جمهور ترکمنستان درباره این که رنگ همه خودروهای کشورش باید سفید شود، بهانه‌ای نشد تا از آداب و رسوم، غذاها، باورها و... مردم این کشور بگوییم

پرونده

انتشار خبر دستور «قران قلی بردی محمداف»، رئیس جمهور ترکمنستان درباره این که رنگ همه خودروهایی که در پایتخت این کشور وجود دارد باید سفید باشد، باز تاب قابل توجهی در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی داشت. این طور به نظر می‌رسد که به زودی خودروهای تیره رنگ به ندرت در خیابان‌های ترکمنستان مشاهده خواهند شد. بسیاری از رانندگان به تعمیرگاه‌ها هجوم آوردند تا رنگ تیره ماشین خود را به سفید تغییر دهند؛ زیرا رئیس جمهور این کشور علاقه زیادی به رنگ سفید دارد. در این بین، ماموران دولتی و پلیس از مردم خواسته‌اند رنگ خودروهای خود را به سفید تغییر دهند تا مانع عبور و مرور آن‌ها در شهر نشوند. یک فعال حقوق بشر در ترکمنستان در همین باره گفته: «در ترکمنستان هیچ قانون خاصی لازم نیست تصویب شود و اگر رئیس جمهور دستور شفاهی بدهد هم کافی است» (منبع: دویچه‌وله فارسی). به همین بهانه و در پرونده امروز زندگی سلام، بیشتر با سبک زندگی مردم این کشور آشنا خواهیم شد. مردمی که تا حد زیادی، پایبند به آداب و رسوم نیاکان‌شان هستند و نام کشورشان از زبان فارسی گرفته شده که به معنی سرزمین ترکمن‌هاست.

کشوری ۵ میلیون نفری با ۴ کانال تلویزیونی

ترکمنستان کشوری است که در آسیای میانه واقع شده و همان طور که از نامش مشخص است سرزمین مردم ترکمن است. اماروس‌ها و ازبک‌ها هم در این کشور زندگی می‌کنند. عشق آباد پایتخت این کشور است و از جنوب با افغانستان و ایران، از شمال با ازبکستان و قزاقستان و از مغرب با دریای خزر همسایه است. همچنین با کشورهای آذربایجان و روسیه نیز دارای مرز مشترک دریایی است. مساحت کشور ۴۸۸ کیلومتر مربع است و از نظر وسعت پنجاه و دومین کشور جهان است. مطابق با آمار سرشماری که در سال ۲۰۱۶ انجام شده جمعیت آن برابر با ۵ میلیون نفر است. این کشور ۲ هزار سال پیش از میلاد مسیح با ورود اقوام ایرانی تبار هندی و اروپایی تأسیس شد. اواخر قرن نوزدهم، ترکمنستان امروزی به شکلی اساسی به وسیله پورش امپراتوری روسیه دچار تغییر اساسی شد. در سال ۱۹۹۱ ترکمنستان به استقلال رسید. ۸۰ درصد مساحت ترکمنستان را بیابان تشکیل می‌دهد و فقط ۳ درصد آن، زمین‌هایی دارد که قابل کشت است. ترکمنستان به‌طور کلی دارای آب‌وهوای بیابانی و نیمه گرمسیری است. در فصل سرما این کشور از آب‌وهوای معتدلی برخوردار است و بیشترین میزان بارش در این کشور ماه ژانویه رخ می‌دهد. در خور ذکر است که تنها ۶۴ هزار و ۸۰۰ کاربر اینترنت در این کشور وجود دارد و چهار کانال تلویزیونی در این کشور برنامه پخش می‌کنند که همه آن‌ها دولتی هستند.

پذیرایی از مهمان با نان و نمک

یکی از آداب و رسوم ارزشمندتر کمن‌ها در ترکمنستان، احترام به سفره‌وانان است. مردم این کشور درباره «سفره»، اصطلاح روسی «سوئوی» یعنی جایگاه پاک و باارزش را به کار می‌برند زیرا نعمت خدا یعنی نان در آن قرار می‌گیرد. در ضمن اگر کسی به خانه آن‌ها قدم گذاشت، حتما باید نان و نمک آن‌ها را بخورد هر چند که سیر باشد. جالب‌تر این که در مراسم استقبال از مقامات و روسای جمهوری کشورهای دیگر که به ترکمنستان سفر می‌کنند، نیز این موضوع رعایت می‌شود. به این ترتیب که در بدو ورود مهمان عالی مقام، استقبال کنندگان قرصی نان و ظرف کوچکی از نمک را در یک سینی می‌گذارند و مقابل مهمان می‌گیرند. رسم بر این است که مهمان، اندکی از نان را می‌کند و آن را می‌خورد. به نظر می‌رسد این امر که سنتی اجدادی است، برای نمک گیر کردن مهمان صورت می‌گیرد به این معنی که کشورها به تعهدات‌شان وفادار باشند و احیاناً به این کشور خیانت نکنند. همان‌طور که گفته شد در میان ترکمن‌ها، نان و سفره‌نان از احترام فوق‌العاده‌ای برخوردار است و هر فردی به این امر مهم توجه نکند، بسیار مورد نکوهش قرار می‌گیرد و سرزنش می‌شود. مردم این کشور معتقدند که همه باید احترام نان و سفره را نگه دارند، نان را خرد نکنند، آن را با کار نبرند و برای بیرون بردن از سر سفره بر ندارند. نان را زیر ظرف غذا قرار ندهند، روی زمین نیندازند و همچنین آن را پرت نکنند. آداب سر سفره نشستن که ترکمن‌ها به رعایت کردن آن اهتمام زیادی می‌ورزند، عبارتند از: نشستن دست و دهان قبل از غذا و بعد از آن، قرار دادن نان و نمک در سفره و همچنین استفاده از آن به عنوان اولین غذا، نشستن طولانی مدت سر سفره و اعتقاد به این که سر سفره بودن جزو عمر محسوب نمی‌شود، صحبت نکردن در هنگام غذا خوردن و تمایل بیشتر به میل کردن غذا به صورت دسته‌جمعی تا فردی و به تنهایی.

چورپا و پلوف، غذاهای محبوب ترکمنستانی‌ها

غذاهای ترکمنی شباهت زیادی با غذاهای ایرانی و ذائقه ما دارد زیرا بیشتر مواد غذایی مورد استفاده‌شان برنج، سبزیجات و گوشت است. یکی از خوراکی‌های معروف ترکمنستان «چورپا» نام دارد که یک نوع سوپ گوشت و سبزیجات است. غذای مورد علاقه دیگرشان «پلوف» است که از تکه‌های گوشت گوسفند، شلغم خرد شده، هویج، پیاز، برنج و لوبیو به جات درست می‌شود که گاهی مقداری کشمش، سیر و میوه‌های خشک شده نیز به آن اضافه می‌کنند. «گورما» یک غذای خوش طعم با گوشت گوسفند سرخ شده با روغن خودش است. ششلیک هم یکی دیگر از غذاهای ترکمنی است با ریشه ایرانی که با پیاز و نان لیپوشکاسرو می‌شود. «ایشیکلی» یک نوع کوفته است که از خمیری که محتوای آن گوشت و پیاز است تشکیل شده و روی شن داغ ریخته می‌شود. چند غذای معروف دیگر ترکمنستان تقریباً با ذائقه ترکمن‌های هموطن خودمان هم مشترک است. مانند «چکرمه» که شبیه استانبولی است، «بولامه» که مانند حلیم خودمان است و «بوروک» که تقریباً می‌توان گفت همان پیراشکی است. بر اساس قیمت‌های قبل از شیوع بیماری کووید ۱۹ و بالاترین قیمت دلار، هزینه بعضی از خوراکی‌ها در این کشور به این شرح بود: برای یک وعده غذا در یک رستوران از ۱۱ دلار تا ۱۱ دلار بیشتر بود. برای صرف یک وعده غذای دوفره در یک رستوران متوسط باید ۲۰ دلار پرداخت کنید. برای تهیه آب معدنی حدود یک دلار و اگر بخواهید یک فنجان قهوه میل کنید باید بابت آن بیش از ۲ دلار بپردازید.

اعتقاد راسخ ترکمنستانی‌ها به تقدیر و قسمت

یکی از باورهای مردم این کشور، اعتقاد به خواست و مصلحت خداوند در تمامی امور زندگی است. آن‌ها در تصمیم‌گیری‌هایشان برای انجام هر کاری، آن را منوط به خواست خدای داند و برای باری تعالی عباراتی نظیر «... جان و» خدای جان» به کار می‌برند. میزان عقیده ترکمنستانی‌ها به موضوع تقدیر و قسمت چنان است که داستان معروفی را درباره آن می‌گویند: «روزی مردی ترکمن به خانه رسید و از همسرش خواست پلو بپزد. همسرش گفت: «پلور را می‌پزم. اگر قسمت باشد، تو آن را خواهی خورد.» مرد که گرسنه بود، گفت: «من حتماً آن را خواهم خورد.» پلو پخته شد و سفره پهن. مرد خانه تا سر سفره نشست پلور را بخورد، در زدند. شخصی آمده بود و با مرد کاری واجب داشت و به همین دلیل، او را بخود به بیرون از خانه برد. مرد تا پاسی از شب به خانه نیامد. نصف شب بود که به خانه آمد و در زد. همسرش پرسید: «کیستی؟» مرد گفت: «اگر قسمتم باشد، شوهرت هستم.» البته ناگفته نماند که روایتی شبیه به این در بین حکایت‌های ما ایرانیان هم وجود دارد که به ملا نصرالدین نسبت می‌دهند.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

سه شنبه

۲۲ دی‌القعده ۱۴۴۱

شماره ۲۰۴۴

۱۶۴۴

احترام به شتر

و درست نکردن جوراب باپشم آن!

صنایع دستی و هنرهای سنتی ملی ترکمن شامل زرگری، قالی بافی، نمد بافی، فلزکاری، صنایع چوب، پوست و چرم، سفالگری، ابریشم بافی و گل‌دوزی است. نمونه‌های زیبایی گل‌دوزی سنتی ترکمنی را در لباس‌های زنان و مردان ترکمن می‌توان مشاهده کرد. تولیدات چرم‌دوزی سنتی ترکمنی هم شامل انواع کفش، کلاه، پوستین، پالتو و براق اسب است. در این بین واز جمله عادات مردم ترکمنستان، احترام به برخی از چارپایان است. به عنوان مثال، ترکمن‌ها باپشم شتر لباس می‌بافند و لحاف درست می‌کنند اما بان، جوراب نمی‌بافند یا تشک و زیرانداز نمی‌سازند. آن‌ها برای این کارشان دلیل دارند و معتقدند که جوراب پوشیده می‌شود و زیر پا قراری می‌گیرد و روی تشک هم می‌خوانند و به اصطلاح لگدمال می‌شود بنابراین درست نیست که باپشم شتر، چنین چیزی هایی درست شود!

ماجرای

دروازه جهنم

ترکمنستان چیست؟

در استان آخال کشور ترکمنستان، گودالی وجود دارد که به آن دروازه جهنمی می‌گویند. دروازه جهنم در واقع حفره‌ای بزرگ است که به‌طور دائمی در آتش می‌سوزد. در سال ۱۹۷۱ محققان شوروی سابق تصمیم گرفتند در صحرای کرکوم به دنبال منابع نفت و گاز بگردند. تجهیزاتاتی که آن‌ها برای این کار استفاده می‌کردند در یک حادثه داخل گودال بزرگی افتاد که اگر چه به کسی آسیبی وارد نکرد اما گاز متانی که از آن نشت می‌کرد، هم برای سلامت محیط زیست و هم مردم آن حاضر داشت. پژوهشگران تصمیم گرفتند مواد منفجره را به داخل این گودال بیندازند تا همه گاز آتش بگیرد و تمام شود. اما این‌طور نشد و حالا ۴۰ سال است که دروازه جهنم ترکمنستان در آتش می‌سوزد. این گودال دارای عمق ۲۰ متری و دهانه بزرگی به قطر ۷۰ متر است و حدود ۵ هزار و ۳۰۰ متر وسعت دارد. هر ساله گردشگران زیادی از سراسر دنیا برای دیدن این جاذبه به کشور ترکمنستان سفر می‌کنند. گرمایی که از این گودال متصاعد می‌شوده اندازه‌ای است که از فاصله ۵۰ متری لبه گودال هم می‌توان آن را احساس کرد و گفته می‌شود حدود ۵۵ درجه سانتی گراد است! اگر چه این مکان یکی از جذاب‌ترین جاذبه‌های گردشگری این کشور است اما متأسفانه تأثیرات مخرب آن را روی محیط زیست و انسان‌ها نمی‌توان نادیده گرفت. در سال ۲۰۱۰ رئیس جمهور ترکمنستان دستور بسته شدن این گودال را داد اما هیچ‌گاه عملی نشد.

۵ مورد از قوانین عجیب و غریب ترکمنستان

شاید تصور کنید که فقط ضرورت سفید کردن رنگ خودرو برای عبور و مرور در این کشور، یک قانون عجیب و غریب به نظر می‌رسد اما این طور نیست. در ادامه به چند مورد از قوانین عجیب و غریب دیگر این کشور هم اشاره خواهیم شد.

۱ گشت و گذار در خیابان‌ها و کوچه‌ها، از صبح تا ساعت ۸ شب تقریباً ممنوع است و در کل شهر جز کارگران عمرانی در این ساعات از روز، کسی نیست که قدمتی بیش از ۱۰ سال داشته باشد. به بعد بعضی کافه‌ها و رستوران‌ها باز می‌شوند و کمی شلوغ می‌شود ولی باید ساعت ۱۰ شب تعطیل شوند. در ضمن، توریست‌ها حق ندارند از ساعت ۱۱ شب به بعد در بیرون از هتل یا محل اقامت‌شان باشند.

۲ قانون و تصمیمات قضایی کاملاً در اختیار رئیس‌جمهور این کشور است و رئیس‌جمهور می‌تواند کل قوانین را لغو کند یا هر لحظه‌ای که خواست، یک قانون جدید تصویب کند.

۳ در این کشور مشکل رشوه دادن و گرفتن برای همه در در سراسر شده و قوانین به گونه‌ای است که پلیس می‌تواند به خاطر تمیز نبودن خودرو، از راننده رشوه بگیرد.

۴ در امر توریست و قوانین مربوط به آن، ترکمنستان هفتمین کشور در بدترین‌هاست و گرفتن ویزا خیلی سخت است. توریست حتی باید در هتلی مشخص اسکان بیابد و حق ندارد جای دیگری برود، برای این که فوراً پلیس بتواند در هر لحظه‌ای که خواست به او دسترسی داشته باشد. در ضمن، ویزای ترکمنستان برای شهر عشق آباد است و برای کل کشور باید اجازه مجزا گرفته شود.

۵ کسی که بخواهد با یک دختر ترکمنی از دواج کند باید ۵۰ هزار دلار به حساب دولت پول واریز کند و اگر یک پسر ترکمن بخواهد با یک دختر غیر ترکمن از دواج کند، دولت به آن‌ها خانه نمی‌دهد. این راهم باید اندک که در این کشور، تمامی املاک برای دولت هستند و خانه دار شدن سخت است.

■ منابع: الی گشت، ایسنا، باشگاه خبرنگاران، همشهری آنلاین